

Linoleum xf² & Essenza

Veneto, Etrusco, Acoustic, Style Elle, Style Emme, Trentino, Originale, Sicuro R10

Asennusohje

2022

Edellytykset

Tarkastus

Tarkasta materiaali ennen ja asennuksen aikana. Viallista tuotetta missä esimerkiksi reikiä, repeämiä, painumia, kuviovirheitä tai muita näkyviä virheitä, ei saa asentaa.

Asentaja vastaa siitä, että viallista tuotetta ei asenneta vaan se otetaan sivuun. Tarkett korvaa viallisen tuotteen mutta ei asennuskustannuksia tai muita kustannuksia, jos tuotetta missä on näkyviä virheitä on asennettu. Samaan tilaan asennettavien rullien pitää olla samaa painosta ja rullat asennetaan juoksevaa rullanumeroa seuraten mahdollisten värieröjen välttämiseksi.

Asennussunta

Style Elle kohdalla suoritetaan vuodankäyntö, muut kuosit asennetaan samansuuntaisesti.

Tasaantumisen huoneen lämpötilaan

Asennuksessa huonetilan maton, liiman ja kiinnitysalustan lämpötilan on oltava +18 - 24°C ja suhteellisen ilmankosteuden RH 35-60 %. Rullien on annettava tasaantua tilan olosuhteisiin vähintään 24 h ennen asennusta, mielellään 48 h jos ulkona olevat olosuhteet poikkeavat huomattavasti sisätilaan, esim. talviaikaan.

Varmista että huoneen lämpötila on mahdollisimman tasainen, ja pyri välttämään suuria lämpötilamuutoksia asennuksen aikana ja sen jälkeen.

Huomio tilan ilmankosteus ja lämpötila, koska ne vaikuttavat oleellisesti liiman kuivumis aikaan ja siihen milloin saumojen hitsaukset voidaan aloittaa.

Käsittely

Linoleumi on herkkä kosteudelle ja kylmyydelle. Rullia ei tule varastoida kosteissa tiloissa, ja kylmällä ilmalla tulee materiaali käsitellä varoen, koska rikkoontumisen riski on suuri.

Varastoi rullat pystyasennossa tasaisella alustalla ja jätä rullien väliin tilaa.

Kiinnitysalusta

Alustan tulee olla luja, puhdas, kuiva ja tasainen. Halkeamia ei saa esiintyä. Kiinnitystä heikentävät maali- ja öljytahrat sekä myös pöly ja irtolika poistetaan. Huomioi, että maali, piki, öljy, kyllästysaineet, tussikynämerkinnät, epoksihartsit, leimat ym. tahrat voivat aiheuttaa materiaalin värjäytymistä nk. migraation kautta. Poista tahrat hyvin ja eristä kohta. Alustan tulee täyttää SisäRYL 2013 vaatimukset tasaisuuden osalta. Tasoita lattia, jos epätasaisuutta on enemmän kuin 3 mm kahden metrin matkalla. Ennen päällysteen asennusta tulee betonilattian suhteellinen kosteus mitata Betonitiedon ja Lattia- ja seinäpäällysteliiton 2007 julkaiseman Betonirakenteiden päällystämisohjeen mukaisesti. Betonin suhteellinen kosteus saa olla rakenteen mukaisella arviointisyvytydellä A korkeintaan 85 % RH ja lisäksi syvytydellä 0,4 x A korkeintaan 75 % RH. Betonialustan kosteuden mittausta suoritetaan ohjekortin RT 103333 mukaisesti ja mittaukset on dokumentoitava. Mittaus tulee tehdä siinä lämpötilassa, jossa rakenne on käytön aikana. Puulevyalustan tulee olosuhteuttaa asennustilaan levyvalmistajan ohjeiden mukaisesti, jotta levyissä ei esiintyisi liikkeitä, jotka myöhemmin saattaisivat aiheuttaa ongelmia.

Betonialustan vetolujuusvaatimuksissa noudatetaan julkaisun by 45 ohjeita.

Lattialämmitys

Lattiarakenteissa, joissa on lattianlämmitys, on otettava huomioon lattialämmitysjärjestelmän vaikutus mm. rakenteen kosteustekniseen käyttäytymiseen.

Alenna riittävän ajoissa, ennen päällystystyötä, alustan lämpötilan vastaamaan +18 - 20 °C.

Lämmitetyn betonilaatan kosteusteknisen käyttäytymisen kannalta kriittinen vaihe on muutaman viikon ajanjakso päällystämisen jälkeen, jolloin päällysteen suhteellinen kosteus voi nousta kriittisen korkeaksi, jos laattaa lämmitetään voimakkaasti. Tästä syystä tulee lattian lämpötilaa nostaa hiljalleen vasta kun liima on kokonaan kuivunut noin viikon päällystämisen jälkeen.

Lattialämmitys on toteutettava siten, ettei lattianpäällyste missään kohtaan käytän aikana joudu alttiiksi yli 27°C lämpötilalle, koska päällysteessä voi ilmetä värjäntymistä tai muita muutoksia.

Esivalmistelut

Irtonaiset aineet ja pöly poistetaan huolellisesti.

Lattian epätasaisuudet, mm. halkeamat, on hiottava tai tasoitettava. Huolehdi kiinnitysalustan tasaisesta imukyvyistä.

Poista väri kiinnitysalustasta. Merkkauksia suoritettaessa käytä ainoastaan lyijykynää. Huomaa, että kaikki merkinnät tussikynällä, sprayväreillä, kuulakärkikynällä tai vastaavilla voivat aiheuttaa värjäytymistä ns. värivaelluksen kautta.

Emme suosittele liimausta vanhan päällysteen päälle.

Liima

Juuttipohjaiselle matolle käytetään korkealuokkaista linoliimaa, jolla on hyvä alkutartunta ja loppulujuus. Vaahtopohjaiselle akustiikkamatolle käytetään ns. normaalia mattoliimaa. Suosittelemme käyttämään ao. valmistajien liimoja. Varmista liimavalmistajalta oikea liima ja seuraa heidän ohjeita huolellisesti.

- Ardex
- Bostik
- Casco
- Kiilto
- Uzin
- Weber

Linoleum matto kiinnitetään märkäliimauksena tasaisesti imevälle alustalle, jotta varmistetaan hyvä tartunta. Jyrää huolellisesti molempiin suuntiin heti liimauksen jälkeen noin 50-70 kg jyrällä. Vaahtopohjainen akustiikkamatto kiinnitetään myöhäisenä märkäliimauksena.

Reunojen leikkaus

Saat siistimmät ja tasaisemmat reunat jos vuodat reunaleikataan noin 1,5-2 cm. Maton siisti reuna on edellytys hyvälle hitsaussaumalle.

Seinien vierustalle tuleva maton reuna on leikattava piirtimen avulla, jotta matto seuraa seinän muotoja.

Vuodat asennetaan päällekkäin noin 2-3 cm limityksellä. Edellisen vuodon reuna toimii aina ohjaimena saumapiirtimelle, jolla merkitään leikkauskohta kun sauma leikataan.

Vuotien välinen rako tulee olla 0,5-1 mm ennen liimausta.

Asennus

Asennuksen on tapahduttava +18 - 24°C lämpötilassa. Suhteellinen ilmankosteus 35 - 60 % RH. **Tilan olosuhteet vaikuttaa oleellisesti liiman kuivumisaikaan.** Korkeammat kosteustasot pidentävät liiman kuivumisaikaa.

Mattovuodot leikataan huoneeseen tulevan valon suuntaisiksi ja asennus aloitetaan välittömästi vuotien leikkauksen jälkeen.

Vuotien päistä poistetaan jännite huolellisesti, taivuttamalla keskeltä ulospäin. Varo liiallista taivutusta että juuttipohja ei katkea. Vuotien jännitykset voidaan poistaa rullaamalla vuota nurinpäin, jolloin juuttipohja tulee ulospäin.

Linoleumirullissa esiintyy keskivaiheilla valmistustekniikasta johtuen lievä vekki, joka vaatii asennuksessa erityistä huolellisuutta. Vekin kohdalla liima levitetään myös maton pohjaan, jotta saadaan liimalle parempi tartunta. Jos pussitusta siitä huolimatta ilmenee, laita päälle levy ja painoja.

Pitkissä vuodissa päätysaumat leikataan vasta liimauksen jälkeen.

Sauma jyrsitään ja tiivistetään hitsauslangalla aikaisintaan 24 h asennuksen jälkeen tai kun liima on kuivunut.

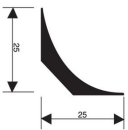
Ensimmäinen vuota käännetään puolen vuodan osalta kaksinkerroin. Levitä liima puhtaalle alustalle puolen vuodan osalta kerrallaan. Vuota asennetaan ja hierretään mattojyrällä huolellisesti kiinni. Vuodan toinen pää käsitellään samoin.

Saumat hierretään esim. leveäkärkisellä linovasaralla viistosti huolellisesti aluslattiaan. Saumasta pursuava ylimääräinen liima poistetaan välittömästi kostealla pyyhkimellä. Valmis pinta jyrätään ristiin uudelleen 1 - 2 tunnin kuluessa liimauksesta. Tarkista, ettei ilmapusseja jää päällysteeseen ja hierrä irtonaiset kohdat erikseen kiinni.

Ylösnosto seinälle

Ylösnostot voidaan tehdä eri tavoin. Alla yksi tapa.

1. Merkkää alustaan viiva, 100 mm seinästä koko tilan ympäri.
2. Levitä vuodat viivaa seuraten ennen liimausta ja jätä 0,5 mm rako pitkältä sivulta. Päätysaumat leikataan liimauksen jälkeen.
3. Ensimmäinen vuota käännetään puolen vuodan osalta kaksinkerroin. Levitä liima puhtaalle alustalle puolen vuodan osalta kerrallaan. Vuota asennetaan ja hierretään mattojyrällä huolellisesti kiinni. Vuodan toinen pää käsitellään samoin.
4. Leikkaa linomaton reuna 100 mm seinästä. Hierrä kaikki reunat huolellisesti kiinni alustaan linovasaralla.
5. Leikkaa sopivan mittaiset reunanpyörityslangat. Sopiva koko on 25x25 mm tai 30x30 mm kokoinen lista. Artikkelinumero: 25x25, 26629001 - 30x30 1442000.

6. Leikkaa linomatosta sopivan kokoiset soirot, niin että ylösnostoihin jää 100 mm. Poista maton jännitykset rullaamalla soirot nurinpäin. Varo juuttipohjan katkeamista.

7. Levitä liima ylösnostoihin ja asennettavalle alueelle lattialla. Älä liimaa suurempia alueita kerrallaan, kun ehdit asentamaan liiman olessaan vielä märkä. Aseta leikattu reunapyörityslista märkään liimaan ja aseta päälle maton soirot. Aloita mattosoiron asentaminen jo asennetun maton reunasta seinää kohti.
8. Paina mattosoiro huolellisesti kiinni pyörityslistaan ja seinään, käyttäen linovasaraa tai muuta sopivaa työkalua.
9. Jyrsi saumat sopivalla käsijyrsimellä.
10. Hitsaus – katso erillinen osio alempana. Sulatelangan pinta tulee olla mahdollisimman sileä puhtaanapidon kannalta.

Sauman jyrsitä

Sauma avataan sähköisellä urajyrsimellä tai hyvällä uraveitsellä. Uran syvyys jyrsitään juuttikerrokseen saakka ja uran leveys tulee olla 3-3,5 mm. Huom! Vaahtopohjaisen maton ura EI saa ylettyä vaahtokerrokseen asti.

Sauma on puhdistettava pölystä ja muusta liasta ennen hitsausta.

Sauman hitsaus

Sauman hitsaukseen käytetään vain päällysteen omaa sulatelankaa. Hitsauksessa langan tulee sulaa hiukan reunoiltaan. Hitsaukset tehdään joko käsin tai koneellisesti.

Edellytykset

Saumata aikaisintaan 24 h maton asennuksen jälkeen, tai kun liima on kuivunut. Liiman kuivumisnopeuteen vaikuttaa oleellisesti huoneen lämpötila ja sisäilman kosteus.

Linoleum hitsataan noin 400–450 °C lämpötilassa. Koehitsauksella on tarkastettava oikea hitsauslämpötila ja nopeus. Hitsauksen nopeus noin 3 m/min.

Käsinhitsaus

Vältäaksesi turhaa lämpöä materiaalin pinnalle sauman viereen, kapeaa suutinta suositellaan käytettäväksi. Suorita koehitsaus hukkapalaan, jossa saat säädettyä lämpötilan oikeaksi hitsausnopeuteen nähden. Hitsauksesta tulee jäädä pieni "valumakorva" langan viereen maton päälle.

Kun hitsaus aloitetaan, voi olla tarpeen painaa sulatelanka kiinni uraan sormella jotta se ei lähde liikkeelle. Paina kevyesti suutinta "pakottaen" lanka uraan. Vältä langan sulamista suuttimessa.

Koneellinen hitsaus

Koneellisessa hitsauksessa tulee ylempi ulostulo peittää suojalevyllä.

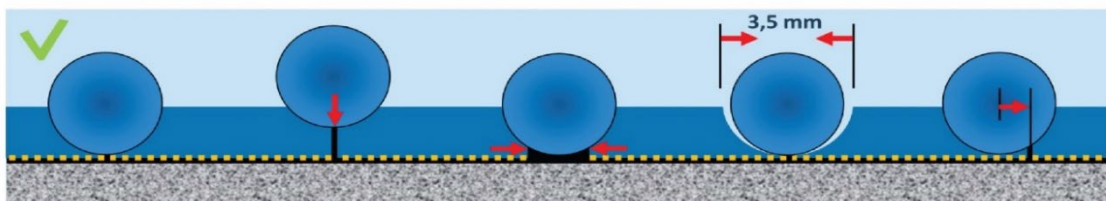
Puhtaaksi leikkaus

Lanka leikataan kahdessa osassa.

Ensimmäinen leikkaus tehdään korokepelliillä (kuuveitsi 0,5 mm – Mozart 0,7 mm) langan vielä olessaan lämmin. Sulatelanka kutistuu hieman jäähtyttyä.

Toinen leikkaus ilman korokepeltiä, tehdään kun lanka on kokonaan jäähtynyt. Molemmilla leikkauskerroilla veitsen leikkauskulma on pidettävä mahdollisimman pienenä ja terä on oltava hyvässä kunnossa.

Oikea uran syvyys ja suoruuus. Vahva langan tartunta. Liian matala ura. Langan tartunta heikko. Liian leveä ura vuotien välissä. Langan tartunta heikko. Liian leveä ura. Langan tartunta heikko. Ura ei keskellä saumaa. Langan tartunta heikko.

Elafono linoleumin alle

Katso aiemmat osiot koskien materiaalin tasaantumista huoneen lämpötilaan, käsittely, alustan vaatimukset etc.

Elafono asennetaan siten, että sen juuttipohja tulee alaspäin. Vuodat asennetaan samansuuntaisesti päälle tulevan linoleumin kanssa ja reunat vastakkain. Elafonon ja päälle tulevan päällysteen saumojen tulee olla vähintään 50 cm limityksellä toisiinsa nähden. Saumat hierretään kiinni alustaan huolellisesti.

Liimana käytetään korkealuokkaista linoliimaa, jolla on hyvä alkutartunta ja loppulujuus. Käytä Elafonon liimaamiseen samaa liimaa, kuin päälle tulevan linoleumin kiinnittämiseen. Kiinnitys tehdään märkäliimauksena. Huomaa, että varsinainen lattianpäällyste voidaan liimata Elafonon päälle vasta sitten, kun sen kiinnitykseen käytetty liima on kuivunut, eli noin 24 - 48 tunnin kuluttua. Saumat on limitettävä vähintään 50 cm

Tarkastus

Työ päätetään tarkastukseen. Varmista asennetun pinnan puhtaus liimajäänteistä ja myös se, että matto on kauttaaltaan hyvin kiinni eikä ilmakuplia ole ilmestynyt asennuksen jälkeen. Katso myös että maton alle ei ole jäänyt roskia tai epätasaisuuksia.

Odota vähintään 24 h ennen kuin otat lattian käyttöön. Lattiaan kohdistunutta kuormitusta ja pistepainoa (kuten huonekalut, hyllyt jne.) tulee kuitenkin välttää ennen kuin liima on saavuttanut täyden kuivumisen, mikä kestää huoneen lämpötilasta ja kosteudesta riippuen vähintään 8 päivää. Jos pinnoite kuormitetaan aikaisemmin, se voi johtaa pysyviin painaumiin lattianpäällysteessä.

Huom! Vältä saumojen sijoittelua ovien ja kulkuaukkojen kohdalla sekä toimistotuolien alla. Lisäsuojaukseksi suosittelemme käyttämään suojalevyä toimistotuolin (tai muu suurella pistekuormalla oleva jalan) alla. Käytä toimistotuoleissa ja muissa pyörien varustetuissa kalusteissa W-tyyppin pyöriä.

Suojaus

Jos rakennustyöt jatkuvat, tulee valmis lattia suojata. Odota kuitenkin että liima on kokonaan kuivunut ennen kuin se suojataan. Suojauksessa on tärkeää, että valmis lattia suojataan läpihengittävällä materiaalilla. Suojamateriaali ei saa värjätä valmista lattiaa. Teippiä ei saa kiinnittää suoraan lattianpäällysteeseen. Jos tilassa käytetään lavanostimia, rullakoita, työkoneita yms. mikä voi aiheuttaa lattiapintaan painumia, tulee valmis lattiapinta suojata 12 mm paksuisilla levyillä.

Muuta huomioitavaa:

Vuotien päiden jännitys on aina poistettava huolellisesti. Linoleumi on luonnonmateriaali, joka saa lopullisen värisävynsä materiaalin saadessa valoa. Sävyerot, jotka johtuvat eri lailla valoa saaneista pinnoista tasaantuvat muutaman viikon kuluessa.

Katso erilliset hoito-ohjeet www.tarkett.fi

